

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

David baron Urs de Margina.

— — — — — Născut la 1816, mort la 1897. — — — — —

Ceata oamenilor mari ai noștri s'a împuținat earăși cu unul. Vineri, în ziua de praznicul Tăierii capului Sf.-Ioan, dimineața la ciasurile 8 și jumătate s'a stins viața unuia dintre cei mai bravi, mai însemnați și mai vestiți bărbați ai noștri. În aceasta zi a răposat aici în Sibiu *David baron Urs de Margina*, colonel în pensiuine și fost președinte al fondurilor grănițerești ale regimentului român I. de graniță.

Baronul Urs a trăit 81 de ani. În lunga sa viață el n'a încetat, din frageda tinereță și până aproape de moarte, a lucra și a se lupta necontenit și fără întrerupere, având înaintea ochilor sei totdeauna vaza și binele nației sale, pentru care a avut o iubire nemărginită.

Baronul Urs s'a tras din țerani și ca grănițer s'a dedicat carierei militare. El a început ca soldat de rând și a ajuns prin destoinicia și vitejia sa la gradul de colonel și a fost decorat între altele cu „ordul Maria Teresia”, care se dă numai la cei mai bravi și aleși soldați. Dimpreună cu ordul acesta a primit și titula de baron.

După-ce a fost pensionat, s'a dat lucrării culturale. El a fost ales de președinte al fondurilor, din cari se susțin școalele grănițerești, aflătoare în partea de mează a Ardealului. În aceasta derogatorie el a ostenit mult pentru școale și a ajuns, ca ele să fie unele dintre cele mai bune, mai în rânduală și cu sporul cel mai bun. În anii din urmă ai vieții însă a fost mahnit până în adâncul sufletului, văzând, că pe lângă toată lupta și împotrivirea sa, guvernul le-a scos de sub îngrijirea comitetului grănițereșc și le-a făcut comunale.

Cu aceasta mahnire și durere în suflet a pășit peste pragul vecinicii, dar a avut mângăerea și bucuria, că viața întreagă a lucrat pentru națiunea sa și chiar și cea din urmă faptă i-a fost amărâtă cursului vieții: înainte de moarte

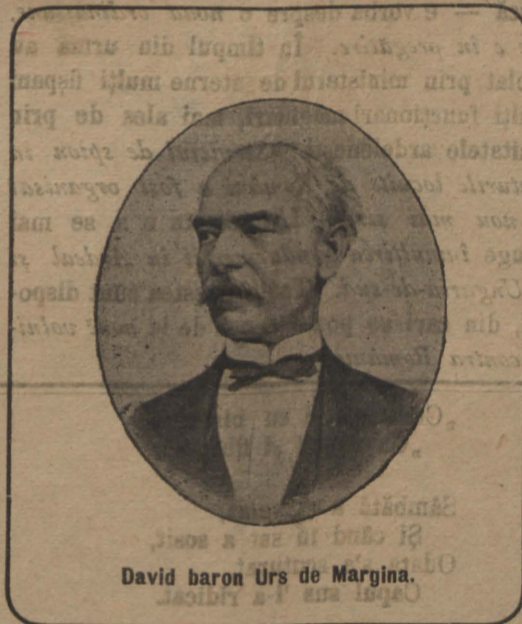
el 'și-a testat întreaga sa avere, de vre-o 50 mii fl. pentru scopuri culturale românești.

Adânc pătrunși de însemnătatea marelui bărbat, depunem o lacrimă de mulțumire pe mormântul seu, pe mormântul aceluia, care din părinți țerani a eșit și pentru țeranul român a lucrat mai mult în viața sa.

Vieța baronului Urs.

Cariere militară.

David Baron Urs de Margina s'a născut la anul 1816 în *Mărgineni* comitatul Făgărașului, țeara grănițerilor. În 1 Iulie 1834,

David baron Urs de Margina.

fiind elev a școalei militare din *Năsăud*, a fost asetat în regimentul I. de grăniță românesc.

El a fost la început soldat de rând și a trecut prin toate gradele militare. La 1848—9 era locotenent, (oficer) și a luat parte la mai multe lupte în *Săcuime*, fiind decorat cu crucea pentru merite militare. La 1859 era maior. În acest an a luat parte ca comandant de batalion la războiul contra *Franciei* și a *Piemontului* în Italia și s'a distins în chip deosebit în lupta dela *Solferino* prin susținerea eroică de 4 ore a Medolei cu 10 companii și 2 tunuri, contra întregii divisiuni *Luzy* a trupelor franceze.

Prin aceasta apărare, care se datorește numai vitejiei și curajului lui Ursu, armata împărătească a fost scutită de alte pierderi mari.

Pentru această prestațiune în lupta dela *Solferino* a fost distins majorul Ursu cu ordul coroanei de fer cl. III. Tot atunci Maiestatea Sa Împăratul *Francisc Iosif I.*, îl promovă în 17 Oct. 1859 prin oferirea *crucei mici*, la rangul de cavaler al ordinului *Maria Teresia*, numindu-l totodată și baron.

După lupta dela *Solferino* Ursu fu înaintat la 1863 la gradul de colonel și la 1864 a fost pensionat, mai cu seamă din pricina, că avea prea mari simțăminte românești, cari nu prea plăceau mai marilor sei.

Dar' nu peste mult, la 1866 fu chemat de nou la arme. Să începuse războiul cu Prusia și Italia și acum era de nou lipsă de brațul tare și viteaz a lui Ursu. „Ca-și-când i-ar fi fost venit de soarte — așa scrie *Lukeș*, făcând biografia lui Ursu — ca el să fie și să lupte întotdeauna la posturi de acelea, unde lupta era mai strajică și unde trebuia înfruntată o putere dușmană covârșitoare, i-se încredința lui comanda insulei și a cetății dela *Lissa*, cel mai însemnat punct în lupta cu Italia. El apără cu bravură cetatea până la sosirea flotei împărătești sub contraadmiralul *Tegetthof* în 20 Iulie.

În 1 Februarie 1867 colonelul baron Ursu fu pensionat de nou și de astădată definitiv.

După pensionare.

După-ce baronul Ursu, fiind pensionat, și-a luat rămas bun dela cariera militară, s'a pus să lucreze pentru cultura și învătătura neamului românesc. Ales fiind președinte al fondurilor grănițerești, s'a dedicat cu tot zelul inimii grănițerilor sei. A pus în rânduală școalele cari erau, a clădit multe școale nouă, și a lucrat și a dires încât le-a făcut de model.

Afară de aceasta el a fost membru în comitetul „*Asociațiunii*”, lucrând mult și sprijinind întemeierea *școalei de fetițe*. Asemenea a lucrat și pe terenul economic, fiind unul din cei 7 fondatori ai marelui bănci „*Albina*”. În direcțiunea „*Albinei*” a fost membru până la 1872, când s'a retras.

Peste tot el a sprijinit toate cauzele culturale și de înaintare ale neamului românesc.

Testamentul.

Răposatul baron Ursu a zăcut foarte puțin, câteva zile numai și s'a stins în liniște, cu fața senină, ca omul, care e încredințat,

că în viață și-a împlinit datoria către ai sei, către neamul seu și către patrie. El era pregătit de moarte de mai înainte.

Deja cu luni înainte a luat marele bărbat toate măsurile de lipsă în vederea catastrofei, a căruia apropiere o presimțea.

Întreaga sa avere, vr'o 50.000 fl., a testat-o și a și transpus-o capitolului gr.-cat. român din Blaj, în scopuri culturale și filantropice. În deosebi aflăm, că averea e menită pentru stipendii pe seama copiilor de fosti grănițeri din comitatele Sibiiu, Făgăraș și Hunedoara.

Până și de bibliotecă s'a îngrijit, trimițându-o din vreme la locurile cuvenite.

Înmormântarea.

Înmormântarea neuitatului baron Ursu s'a făcut Duminecă, în 12 Septembrie c. la 3 ore d. a. cu pompă deosebită. Tot ce are Sibiiul mai ales și mai fruntaș, a fost de față la actul înmormântării, petrecând la vecinical locaș pe marele bărbat.

Încă de pe la două ore, strada în care se afla casa răposatului, era ticsită de lume.

Cătră trei ore a sosit Excelenția Sa Metropolitanul *Mihali*, însoțit de o mare suită. Între cei cari îl însoțeau erau: prepositul *Ioan M. Moldovan*, secretarul metropolitan *Dr. Augustin Bunea*, rectorul seminarului de băieți *Dr. Vasile Hossu*, canonicul *Simeon. P. Mateiu*, profesorii *Aron Papiu*, *Fodor*, *Suciu*, *Ionaș*, exactorul *C. Domșa* etc.

Dintre membrii bisericeii gr.-or. au fost de față *Il. Sa* vicarul arhidiecesei gr.-or. *Ilarion Pușcariu*, protopresbiterul *Ioan Papiu*, asesorii *Zaharie Boiu* și *Nicolae Cristea* etc. Școala de fetițe a reprezentat-o directorul *Dr. Vasile Bologna* și câteva profesoare.

Afară de acestia au luat parte la înmormântare mulți țerani și țerance, din comunele grănițerești *Orlat*, *Veștem* și *Racovița*, apoi băieții de școală din *Veștem* și *Orlat*. Toți acestia au venit în număr mare, ca să deie ultima cinste marelui lor protector. Și le stetea bine țeranilor nostri în frumoasele lor vestminte, curate și încântătoare, înșiruiți doi câte doi. Au fost apoi deputații grănițerești din mai multe comune, chiar și din cele mai depărtate, precum din *Hațeg*, *Cugir* ș. a. În stradă lângă carul mortuar stătea înșirată o companie de onoare și o baterie de răsboiu (8 tunuri), apoi multime de oficeri de toate soiurile de arme.

Făcându-se prohodul, sicriul acoperit de mai multe cununi, a fost pus pe carul mortuar, tras de 4 cai dela tunari. Îndată după car erau purtate decorațiile răposatului, *cinci* la număr, dintre cele mai însemnate. Cortegeul apoi s'a pus în mișcare, numeros și impunător, îndreptându-se spre cimiterul bisericeii gr.-cat. din loc. Sosit în curtea bisericeii s'a făcut obiceiuitul serviciu de înmormântare, apoi secretarul metropolitan și totodată membru în comitetul grănițereș, dl *Augustin Bunea* a rostit o frumoasă și pătrunzătoare cuvântare, în care a arătat în trăsuri vii viața răposatului, luptele și faptele lui mari și neperifoare.

În urmă sicriul e lăsat jos în mormânt. În acest minut de pe câmpul alături de biserică, unde erau postate tunurile și compania de infanterie, răsună salva de onoare a companiei, apoi una după alta opt bubuituri de tunuri, — și marele bărbat e lăsat de acum să-și doarmă în pace somnul de veci....

Prigoane?

— Nu ne pasă!

Stăpânirea ungurească făurește la nouă ordine de prigonire contra Românilor, la arme și mai barbare!

Foaia nemțească „*Deutsches Volksblatt*“, care e a partidei lui *Lueger*, dă această veste.

Ministrul ungureșc al treburilor din lăuntru, *Perczel*, se fie zis unor prieteni, cu cari vorbea despre cauza noastră națională: „*Veți vedea cum voi înfrâna pe acești trădători de patrie!*“

După-cum s'aude — scrie foaia nemțească — e vorba despre o nouă ordinațiune, care e în pregătire. În timpul din urmă au umblat prin ministerul de interne mulți fișpani și alți funcționari maghiari, mai ales de prin comitatele ardelenesti. *Serviciul de spion în ținuturile locuite de Români a fost organizat de nou mai șiret*. La aceasta e a se mai adauge înmulțirea gendarmeriei în *Ardeal* și în *Ungaria-de-sud*. Toate acestea sunt dispoziții, din cari se poate conchide la nouă volnicii contra Românilor.

Așadar' ca în vreme de revoluție!
Ne vor pune sub cea mai mare pază,
ne vor păzi până și în familie, și ne vor mai da câte-va sute de gendarmi, că-s prea puțini câți ne stau pe cap, gata să ne puște și să ne junghie în ori-ce clipă!

Și ce-ar și face altceva, după grozavele nedreptăți ce ne-au făcut?!

Nu se gândește însă, ce poate urma după aceasta?!

Nu se gândește, că nu frică, ci mai mult curaj ne va cuprinde noua lor prigoană văzându-o și simțindu-o?!

Nu știu ei, că dacă puterea îndăbușe dreptul, tot ea îl și dobândește!!

Bánffy și Sârbii. Știm, că congresul național bisericesc al Sârbilor a fost amânat, din pricină că majoritatea deputaților n'a voit să primească statutul, croit de guvern și nu voeste să sufere nici un amestec al guvernului în trebile bisericești.

În urma acestuia ministrul *Bánffy* a invitat pe mai mulți fruntași Sârbi la trei conferențe, chipul se le afle părerile despre starea de acum. La conferența dintâiu au fost invitați între alții și câțiva radicali. Acestia au spus lui *Bánffy*, că nu primesc statutul, ce vrea să-l impună guvernul. Fruntașul și harnicul naționalist sârb *Dr. Polyi* a făcut aspre imputări guvernului, că în toate afacerile bisericeii sârbești viră *politică*, și a cerut, ca guvernul să nu-și bată capul cu autonomia sârbească, ci să o lase în grija Sârbilor; ei știu mai bine, că ce le trebuie și cum să-și-o facă.

La a doua conferență au fost invitați Sârbi moderați, ear' la a treia Episcopii sârbești. Acestia toți au fost de părere, că congresul să nu se conchime de nou acum, ci mai târziu, căci oamenii sunt ațîțați. Episcopii au mai mărturisit, că starea școalelor sârbești e rea.

În conferența ținută cu Episcopii s'a hotărât, la propunerea episcopului *Nicolici*, ca patriarhul să conchime la *Carloveș* o conferență, la care să fie invitați toți bărbații conducători ai partidelor congresuale și aici să se încerce a se statorî buna înțelegere. Ministrul *Bánffy* a declarat, că va aștepta ținerea

FOIȚA.

Șolerul *) la milleniu.

Un Român a întreat
Pe șolerul cel din sat,
Dacă vrea și el să meargă
La Peșta cu ciurda 'ntreagă?

Sașii verzi nu vor să meargă,
Milleniul ca să-1 vadă,
Nu vor să se veselească
Cu Jidani să dăntuiască.

„Auzi, Rumun, ce spun la tine,
„Uită-te bine la mine,
„Io nu șvart, și nice grîu,
„Io merge la Peșta hin.

„Să vod io acel minune,
„Ce Árpád adus pe lume,
„Când cu Vunguri el venit,
„Și milleniul fost croit.

„Și mai spun la tine, zeu,
„Că io duc la un cupeu,

*) Șoler înseamnă învățător săsesc.

„Cu notar și cu birău,
„Cu fișpan și fibirău“.

Sămbătă a și venit,
Și când în sat a sosit,
Odată s'a scuturat,
Capul sus 'l-a ridicat.

Ear' Sașii ce-1 întâlneau,
Toți de-arîndu-1 agrăiau,
„Azer breader băst tea cun,¹⁾
„Dela Peșta hăl nebun?²⁾

Ear' când a intrat în casă
Măncarea era pe masă,
Șoleriței ti vorbește,
Dar' tot numai ungurește.

„Bravo lelkiem feleség,
„Agyan Isten egéség,
„Agyan Isten aldulás
„Lelkiem csinái paprikás“.

Șolerița 'nfuriată,
Strigă cât poate deodată:

1) Fratele nostru ai venit.
2) Dela Peșta cea nebună.

„Vatt der dâivel bäst vereacht?³⁾
„Budapest sei enst verfleacht,⁴⁾
„Sprâch enst imol ordentlich,⁵⁾
„Nemi tachel angerich“.⁶⁾

Atunci pe neobservate,
O oală plină cu lapte
De pe grindă cade, leap
Tocma la șoler în cap.

Măhnit injura săsește.
Slugii strigă românește:
„Mo, Ioane, adu apă,
„Se spală pe mini odată.

După-ce a fost spălat
La masă s'a așezat,
Papricașul 'l-a uitat,
Și cucheslaven a mâncat.

Teodor Borza.

3) Ce dracu ești nebun.

4) Budapesta fie afurisită.

5) Vorbește acum odată la rinduială.

6) Numai îngâna ungurește.

acestei conferențe și numai după-ace va cunoaște rezultatul ei, va face raport Maiestății Sale.

Din tot lucrul se vede, că guvernul, prin nefericita lui politică de călcarea drepturilor și maghiarizare, viră neînțelegeri peste tot locul. Acum a învrăjbit pe Sârbi și pe Fiumani, mâne va învrăjbi pe alții, căci nimenea nu mai suferă să fie călcat pe cap. Tot așa înainte....

Mici tîrîni. Guvernul maghiar caută să dovedească pe toată linia dușmănia ce o poartă Românilor. El ne deneagă și cele mai de frunte drepturi cetățenești. Eată o dovadă în privința aceasta:

Di **Iosif Morariu**, preot în Cubin, (comitatul Timiș), care are multe rudeni împământenite în România a cerut de mai multe ori *pasport*, și mereu 'i-s'a denegat împlinirea cererii atât de drepte, răspunzându-'i, că »az ut levelet *megadhatónak* nem találta« (ministrul n'a aflat de bine a-'ți da pasport).

Eată cum se purcede în Ungaria »liberă«. Ne iau dările, ne storc tot ce avem, dar' când e vorba de drepturi cetățenești nu ni-se dau.

Părintesc guvern, nu 'i vorbă, care știe cum să lucre, ca să-și câștige stima și iubirea cetățenilor!

Cetiți și ascultați!

— Sfaturi. —

Credința, nădejdea și iubirea sînt 3 virtuți frumoase, cari durere! la puțini se găsesc. Și până când nu vor fi încuibate virtuțile amintite în sinul fiecărui Român, înzadar osteniți voi buni conducători ai neamului nostru românesc, căci sfaturile dulci părintești, cari în continuu curg dela voi, găsesc prea puține inimi deschise. Oare de ce?

Vom înțelege ușor dacă vom analiza cum se practicează în prezent virtuțile de care vorbim.

Credința! Ori-ce altă caută în multe locuri numai credința nu! pentru-că deși găsești unde și unde — involuntar adaugi atributul »slabă«. Și într'adevăr te doare inima dacă cauți cu deosebire aici în

părțile bihorene la gradul de religiositate. Bisericele în toate Duminecele sînt goale, și te trezești cu convingerea că: biserica o cugetă mulți de așa ceva — ce o susțin ei numai din datină. Grozavă rătăcire! Auziți stimaților cetitori, nici unii nu sîntem în stare să documentăm neexistența și neadevărul celor-ace susține biserica, prin urmare de unde se naște în noi atîta nepăsare față de cultul dumnezeesc? de ce lăpădam mijloacele ce sînt instituite spre venerarea Atotputernicului D-zeu?

Răspunsul e că: nu pentru altă, decât pentru neștiință și întunecul în care trăim în urma lipsei de credințe! Și ce cugetați, iubiți cetitori, decumva ar urma (Doamne ferește) încă vre-o 2—3 ani așa neroditori ca și acesta, ce ați face? Jumătate din voi ar fi cerșitori! Și la cine veți întoarce? Așa că numai la Dumnezeu? Vedefi ce șod lucru! atunci când îți merge bine nu-'ți vine în minte nici măcar un »mulțam Doamne«, ear', de ești lipsit atunci tot cu »dă-mi Doamne« ești în gură!

În urma acestora convingerea mea e, că: precum se topește și se nimicește simțul religios și alipirea noastră către biserică — așa se topește și nimicește și bunăstarea și numele nostru de »Român«. Și să nu uite nimenea că tot ce avem și ce sîntem putem mulțumi aceluși simț ce ni-l-a dat sfînsta noastră biserică.

Așa stăm și cu cealaltă virtute, cu speranța (nădejdea), lipsind credința firmă oare putem aștepta ceva bine? Nu! căci vederile celui fără credință se sfîrșesc acolo, unde așa zicînd se începe a celor cu credință, el a trăit și trăește ca și animalele numai pentru lucru și mîncare, ear' de suflet, de simț, de conștiință nici po-mână nu-'i!

Când e vorba de »iubire«, atunci omului fără simț religios numai bani să-'i arăți, că să lapadă chiar și de tată și mamă; de bucuria banului trecător și înșelător, omul schimbăcios se face batjocură și lui Dumnezeu și oamenilor, azi

din Român se face Ungur, mâne din Ungur se face Neamț, și ce e capătul? acela, că în loc să meargă apoi în pământ »bogat și laudat«, merge tot »sărac și hilit« și încă nu moare, că răul tot mai mult ține decât binele, așadar' numele îi rămîne în vieată, și cum? încunjurat de hulă și dispreț!

Așa e dară iubiților cetitori, că nici unul din noi nu ar voi să fie lipsit de vre-una din virtuțile amintite? Fii dar' »Române«, ceea-ce au fost strămosii tîi în privința simțului, iubește-'ți biserica, și școala, fii cu încredere și atragere către conducătorii acelor, iubește, stimează și păstrează între ori-și-ce împrejurări limba ta frumoasă, datinele și îmbrăcămintele strămoșești, că să știi, că precum te desbraci de îmbrăcămintele tale românești, așa te desbraci și de simțul, de care cultivându-'l ai putea să fii falos înaintea ori-și-cui!

Așa te poartă, Române, ca să nu-'ți poată fi rușine de nime, nici ție în prezent, nici strănepoților tîi atunci, când ar ceti în istoria popoarelor, că așa strămoși bravi ca și ai tîi, au avut așa urmași slabi și nemernici ca și tine, cari vind așa ușor ce ei au susținut cu atâtea greutăți!

Încă odată zic, că de vom avea aceste 3 virtuți teologice: *credința*, *nădejdea* și *iubirea* vom putea purta lupta pentru existență cu mult mai mare isbîndă și succes, ear' lipsiți de acelea, ne lăsăm să fim aplecați așa precum suflă vîntul.

Tămășdanul.

Concurs literar.

— Premiu pentru o monografie. —

În coloanele »Foi Poporului« au eșit începînd cu anul 1895 mai multe descrieri sau *monografii* de ale comunelor noastre, cari s'au tipărit și deosebit în broșuri. Astfel au fost descrise și tipărite monografiile comunelor *Gurariu*, *Orlat* și *Răhau*.

Poesii populare.

Din Cut.

Culese de *P. Comănescu*.

Frunză verde din pădure
Măi bădițo ochi de mure,
Spuneț-oi adevărat
Că de când tu m'ai lăsat,
Plînge inimuța 'n mine
Ca copilul de trei zi'e,
Plînge arde tot mereu
Că nu pot de dorul tîu.

Frunză verde de săcară
Mult mi-e inima amară,
Mult să arde, mult să frige
Și n'are gură să strige,
Până gură a avut
Ea să strige n'a mai vrut,
Dar' acuma a rămas
Ar striga dar' n'are glas.

Cărărușe p'ngă șură
Vine badea mă încunjură,

Că nu mi de d-ta,
Când mi-ar fi de d-ta,
Almintrinea m'aș purta:
Tot albă — ca lebăda
De 'ți-aș rupe inima
Și ție și mamă-ta.

Din Hodac.

Culese de *Antonie Lupescu*, june.

Foae verde leușteand
Eu mândră când am plecat,
Când m'am dus dintr'al meu sat
Rămas bun nu 'mi-am luat.

Dela tine mândra mea
Nu 'mi-a fost inima rea,
Că mă duc tu-'i romănea
Și nu te mai pot vedea?

Nici tu nu te-ai arătat
Că ți bănat c'am plecat,
Sau ți-i jele sau ți-i milă,
Că m'am dus de lîngă tine.

Foae verde trei coline
Pân'am fost mândră cu tine,
Tot 'mi-ai zis, 'mi-ai zis seara,
Că dacă mă voiu străina
Eu ca tine n'oiu afla!

Foae verde plop tăiat
Nici bine-ai ci n'am intrat
Și alta 'mi-am căpătat,
Nu ca tine mândră groasă
Nespălată, buturgoasă,
Ci una mai înălțată
Frumoasă ca o mlădiță.
Ca și mine subțirel
La stat bun și tinerel,
Ca o mlădiță de măr
Sau ca floarea de Bujor!

Frunză verde de alun
Amândoi ne potrivim,
Și la față și la minte
Se putem merge înainte.

Monografiile comunelor au o însemnatate deosebită, cu deosebire pentru noi, căci nouă ne lipsesc încă multe date din trecutul nostru și din descrierea pământului, pe care locuim de veacuri. Prin alcătuirea de monografii se adună multe date de felul acesta și se scutesc de a fi date uitării ori pierdute. De altă parte prin descrieri de sate și ținuturi, ajungem a ne cunoaște noi pe noi tot mai bine și prin aceasta se nutrește stima și iubirea împrumutată între noi.

Vrednicul nostru compatriot, trecut în România, dl *Dr. Vasile Bianu*, medic în *Buzău*, convins despre însemnatatea monografiilor comunale a hotărât să dea îndemn pentru compunerea unei noue monografii. Spre acest scop a depus la administrația foii noastre 30 fl. în aur, cu care se se premieze cea mai bună monografie a comunei *Făget* din comit. *Târnavei-mici*, în apropiere de istorica localitate: *Cetatea-de-Baltă*.

Monografia are să cuprindă, drept introducere, o descriere istorică, etnografică, chorografică etc. a comitatului, a locurilor mai însemnate din jurul *Făgetului*, cum e bunăoară *Cetatea-de-Baltă*, cetate veche și castel, odinioară în stăpânirea domnilor Moldovei, începând dela *Stefan-cel-Mare*; *Bia*, veche reședință protopo-pească etc.

Descrierea *Făgetului* va cuprinde tot ce se ține de aceasta comună așa, ca să avem o icoană clară și fidelă despre sat și locuitorii lui. Anume în descriere se va arăta mărimea *hotarului*, în jugere cadastrale; numărul *caselor* și descrierea unei *case țărănești*, interiorul și exteriorul ei și clădirile economice, ce se țin de obicei de casă; zidurile mai însemnate d. e. *biserica*, *școala* etc. trecutul lor și în legătură cu aceasta *trecutul comunei*, după tradiție și încât se poate după date istorice etc. La descrierea *hotarului* se se însemne numirile părților de hotar, ce bucate se samănă cu deosebire, apoi *viile*,

pădurile etc. dacă sunt ruine sau locuri cu legende, se se adune aceste din gura poporului. Trecând la *locuitori*, se se deee numărul lor, naționalitatea, religia, portul, unele obiceiuri frumoase sau deosebite, apoi starea materială a locuitorilor; în legătură cu aceasta se se arete bogăția în *vite*, cum se țin ele, au sporit sau au scăzut etc. se se arete starea culturală, câți știu scrie și cetil, ce foi umblă în comună etc. În urmă se se facă o arătare despre venitele și cheltuelile comunei.

Cam de acest cuprins are să fie *monografia Făgetului și jur*, fiind descris și amintit tot ce este de însemnatate din trecut și present, stând firește în voia autorului a espune materialul în ordinea, care o va afla de mai potrivită. De modele pot servi monografiile comunelor amintite mai sus.

Lucrările au să fie terminate în decurs de 9 luni de zile, fixându-se ca termin *30. Iunie st. n. 1898*, până când au să se trimită redacțiunii „*Foii Poporului*”. Ele vor fi supuse judecării unui juriu și acea care se va afla de mai bună va fi premiata și publicată în „*Foia Poporului*”, de unde se poate reproduce în broșură.

Redacția „*Foii Poporului*”.

SCRISORI.

Învățători premiați.

Valea-Murășului, la 30 Aug. 1897.

Onorată Redacțiune!

Mai mulți am voit să știm, că cine dintre dascălii despărțământul al 26-lea al „*Asociațiunii*”, vor fi vrednici a fi împărtășiți cu premiul pus pentru acel învățător care se va distinge prin alcătuirea unui *cor bisericesc*.

În urmă eată, am aflat, nu doară pe calea publicității fără așa din gură în gură, pe cei premiați, fără de a ști cauza pentru-ce nu s'au publicat nimic prin foi.

Câți concurenți au fost nu știu, ca premiați știu că a fost cu 20 coroane *Georgiu*

Maier învățător în *Reghinul-săseșc*, care așa se vede, că lângă meritele făcute a mai adaus unul. — E cunoscută sirguința acestui învățător, care deși sdrobot de serviciul îndelungat, tot nu a stat în nelucrare, — laudele nu is de lipsă, căci faptele lui îl fac a fi laudat.

Cu 15 coroane a fost premiat *Teodor Bogdan*, învățător și cantor în *Felfăldu*. Nu cunosc în persoană pe acest învățător, dar' cu toate acestea nu pot să nu-i aduc cele mai frumoase cuvinte de laudă; multe am auzit despre dînsul deși e tînăr, dar' așa se vede că își știe și pricepe chemarea. Ne-am bucura dacă ar călca pe urmele bătrânului dascăl *Maier*, a cărui elev se spune că a fost.

Tot cu 15 coroane a fost premiat și *George Șagău* învățător în *Idicel-sat*, despre care asemenea numai bine pot să scriu.

Mulțumit de acestea, le dau publicității, căci vrednici îi cred a-i cunoaște lumea pe aceia, cari se silesc și nu iau în seamă nici o osteneală, numai ca să poată să-și implinească slujba. „*Interesantul*”.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei
1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Inima lui *Stefan* la auzul acestor cuvinte ardea de răsunare, el lăsa *Turcii* și se repezi în contra *Tătarilor* și aproape de *Nistru* se lovi cu ei. Lupta fu foarte crâncenă și țină trei zile. În ziua următoare *Tătarii* nemai putându-se susține o luară la fugă. Pentru-ca să poată fugi mai repede, ei își lăpădau vestmintele, săgețile, armele etc. cei mai tari luau caii dela cei mai slabi și fugeau ca turbați de frica *Moldovenilor*. Istoricul *Dlugoș* zice: »Mai mulți *Tătarii* s'au tăiat în fuga lor de sabia *Moldovenilor*, decât pe câmpul de bătae. Deci spăimântându-se *Tătarii*, ca să poată mai repede fugi, nu numai armele ci tolbele cu săgețile, șelele

Din Drâmbar.

Culese de *Teodor Magda*, june.

Frunză verde de frăgar
Badea meu este jendar,
Că se 'ncalță cinășel
Și sărută frumusețel.

Ai săraci bozele lui
Ca și mierea stupului,
Care-adună albinele
De prin toate florile,
Și-o face fagur frumos
Sărută badea doios,
Stăi mândro să te sărut
Că-mi ești dragă de demult.

Frunză verde lemn uscat
Tare-ți badea întristat,
Pentru-că m'a sărutat,
M'a sărutat așa vezi
Că l-am vîst cu ochi verzi,
Mândro de m'aș întrista
Eu nu te-aș mai săruta,
Te mândruță ești bolândă
Nu porț 'nzadar eu tundra,

Țundră mândră și cernită
Tu gândești că-mi ești iubită,
Dară eu te'n celueșc
Și tare te năcăjesc,
Că eu dragă te-aș iubi
Dacă mai că m'aș silii.
Frunzuță verde de teie
Am o drăguță pe cheie,
Mă duc la ea nencetat
Ziua noaptea pe 'nsărat,
Și mă păzește vecinii
Pentru-ce le latră câinii,
Eu le-am spus lăsați-mă
Și mereți culcați-vă,
Că 'nzadar mă tot păziți
Mândra nu mi-o despărțiți.

Din Mărtinești.

Culese de *Nicolae Popoviciu*, învățător.

O fată de aici din sat
Cătră alta s'a laudat:
Că are-o ladă de haine
Și-s scumpe și is faine,

Ce folos că-'s haine multe
Și nu-'s de tine cusute.

Ca mândruța nu-'i pe lume,
Că-'i neagră ca un cărbune,
Mândra soață-'n lume n'are,
Că-'i ca fundul la căldare.

La mândra cu ochii mari
Nu-'i mai trebe ochelari,
Ochelari-'s ochii ei,
Vede prea bine cu ei,
De-ar avè și ochelari
Ea-ar vedea pân' la *Acmari*.

Mândra cu crătintă verde
Vera abia umblă de lene,
Eară eara-'i friguroasă
Toată ziua șede 'n casă,
Nu ese afară de loc
Ci șede tot lângă foc
Învêluită 'n cojoc.

și vestmintele le lăpădau și ca niște turbați goli săriau în apa Nistrului, unde se înecau». Peste 15.000 de Tătari căzură morți în această luptă. Astfel această armată a Hanului tătaresc fiind sfărîmată nu mai putu să se unească cu Turcii. Stefan după această învingere se întoarse la Dunăre, unde Turcii chiar atunci voiau să treacă dincoaci. Cu puținii lui ostași însă nu putu opri poputul de Turci; căci ostașii lui, țeranii, ajunși la Dunăre, începură a murmura, ba aveau de gând se fugă, de aceea Stefan înțelegându-se cu boerii sei, le dede drumul pe 15 zile, zicându-le că la acel termin să fie earăși înderēt la Dunăre cu provisiuni de mâncare.

Țeranii însă ajungîng pe la casele lor și oboșiți fiind de atâtea lupte nu se mai întoarseră și astfel Stefan rămase numai cu 10.000 de ostași, ca să țină pept cu Turcii cari erau câtă frunză și earbă. Deși marele Stefan era sigur fără ajutor străin, ba chiar părăsi și de ostașii sei își puse nădejdea în Dumnezeu și nu desperă. El se hotărî a se lupta până la cea din urmă picătură de sînge, și voia mai bine să moară dimpreună cu toți ai sei, decât să-și lasă țeara să cază în mâinile dușmanului. Această hotărîre a lui ar fi urmat-o chiar de ar fi avut nu 10.000 de ostași precum avea, ci chiar o mie. Așa viteaz era Stefan și iubitor de patria neamului seu. A da însă pept cu Turcii la loc deschis nu se încumetă, ci se hotărî a urma acelaș plan ca și în bătălia dela Rahova. El arse toate sămănăturile, aprinse satele, orașele, câmpurile, chiar munții pentru-ca Turcii să nu afle adăpost și mâncare. Aceasta ar fi avut înțeles dacă ar fi fost eară, dar' acum în timpul verii aș aprinde propriile orașe, să vede că a fost un plan mai mult pripit decât bine judecat. Pe locuitorii cu vitele și avutul lor îi sui la munți, ear' el cu cei 10.000 de ostași se ascunse într'o pădure deasă lângă orașul Vaslui.

Cu Turcii se împreunase și armata lui Laiotă Băsarab, Domnul Valahiei. Turcii trecînd Dunărea se închid în o cetate ca să se mai odihnească și de aci se împrăștiu în cete după prăzi. Stefan când vedea că-i vine bine, se luă după ei și-i bătea bine. În modul acesta periră vre-o 30.000 de Turci. Turcii înaintează mereu în întrul Moldovei fiind încontinuu hărțuiți de armata lui Stefan. Sultanul vîzînd că în modul acesta își va perde toată oștirea, fără vre-un folos, despărți armata în cete mari și le trimise ca să ocupe trecerile și să încunjure pe Stefan. — Armata turcească începînd a duce lipsă de provisiuni, căci o flotă a lor ce aducea zaharea (provisiuni) a perit din cauza unei furtuni pe Marea-Neagră, și ciuma,

această boală cumplită se încuibase în armata otomană.

Bucate nu aflau nicăiri, foamete mare în toată țeara, carea era pustie ca un mormînt. Turcii muriau cumplit de foame și de ciumă. Vîzînd aceasta Sultanul se înspăimîntă, avea de cuget să se întoarcă înapoi, dar' îi era rușine. Stefan nefiind sigur în pădurea unde se ascunsesese, căută alt loc mai potrivit și îl și află. Anume el se închise cu puținii sei ostași în pădurea dela Valea-Albă sau Răsboeni (jud. Neamț) într'o poiană, răsturnînd copaci mari împrejurul ei, apoi săpară șanțuri adînci în jurul întăriturei, aruncînd pămîntul pe arborii răsturnați. După aceia pe înălțimile ridicate puseră spini și astfel în câteva zile avură o cetate improvizată.

Pentru tunuri lăsase loc deschis prin întărituri. Astfel armata lui Stefan era bine apărută; la spate erau dealuri înalte acoperite cu păduri seculare, în față era un rîu ce curgea prin aceea vale; o pozițiune foarte acomodată pentru o armată ce voeste să o bată dela adăpost. În sara de 25 Iulie 1476 vîzî Stefan în depărtare nori grei de pulbere ridicîndu-se spre cer, el crezî că-i vine ajutor de undeva, de aceea trimise o ceată de călăreți ca să-i aducă știre ce era aceea pulbere. Călăreții se întoarseră în curînd cu știrea că aceea pulbere s'a ridicat de armata turcească. Stefan porunci atunci ca sentinelele să se tragă mai spre tabără și toți să fie gata de bătaie.

Cu apusul soarelui ajunse corpul cel mare al Turcilor în aceea vale și se așează spre a odihni căci picau jos de oboșiți. Dimineața în ziua de 26 Iulie 1476 primele rază ale soarelui strălucea peste această vale acoperită cu o mare mulțime de cai, carē, tunuri, corturi, arme, oameni îmbrăcați în vestimente de diferite colori etc.

Aceasta mare vie de oameni se mișcă și caută să treacă rîul, caii sar, nechiază, trompetele sună, să dase sîm-nul de bătaie căci Mohamed înțelesese că Stefan era cu oastea sa ascuns în pădurea din apropiere, de aceea dase ordin al încunjura. Stefan făcuse o mare greșală, căci nu atacase pe Turci atunci când ei sosiră în vale și erau oboșiți de numai puteau sta pe picioare, atunci de sigur ear' fi învins; acum însă oastea turcească era odichnită pe deplin, afară de aceea le venia Turcilor neîncetat ajutoare proaspete.

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Una la săptămîna.

Vieța cea mai bună nu e vieța cea mai lungă, ci este cea mai bogată în fapte bune.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cînd și de câte-ori să arăm?

O arătură bună, la timp potrivit, face mai mult ca 3—4 arături, dintre cari una singură a fost rău nimerită. Să poate deci zice, că răspunsul la întrebările „cînd și de câte-ori ar trebui arat” atîrnă dela mai multe împrejurări și anume: dela soiul pămîntului și al plantelor ce se seamănă, dela umblarea timpului și alte împrejurări economice.

Cînd pămîntul se face țîrînă în urma plugului, se poate zice cu drept cuvînt că arătura a isbutit. Aratul pămîntului în stare prea moale s'au prea tare, pe lângă că se face cu anevoe nu e nici priincioasă. De aceea e un mare bine a nimeri un timp potrivit pentru arat.

Timpul dela o arătură până la alta atîrnă și el dela multe împrejurări. Arătura a doua se face de regulă, cînd rădăcinile, buruenile și gunoiul s'au putrezit, astfel ca breazda să fie curată în urma plugului. Pentru stîrpirea rădăcinilor și buruenilor, între două arături, se mai folosește și grapa și tăvălugul. Cu cea dintăiu scormonim și nimicim rădăcinile ș. c. l, cu cel de al doilea sfărîmăm scoarța pămîntului, pentru-ca să poată răsări buruenile, cari încă trebuiesc stîrpite.

În urma plantelor, cari se sapă, de regulă sînt de lipsă mai puține arături, asemenea și în urma trifoiului, legumilor, plantelor cleioase ș. a.; ear' în urma spicoaselor sînt de lipsă mai multe arături.

Numărul arăturilor se potrivește și după soiul pămîntului, căci pe cînd pămîntul năsipos se îndestulește cu 2 arături, cel argilos de abia să răsbeste cu 3—4 arături.

În de-aproape băgare de seamă cu privire la numărul arăturilor sînt de a se lua și plantele de cultivat, căci: cucuruzul, ovēsul și hrișca isbutesc și cu câte o arătură; tot în câte o arătură și chiar în țîlină de nou arată isbutesc: ovēsul, meiul și cucuruzul. Sēcara cere măcar două arături, grăul 3—4, asemenea și rapița. Sînt apoi unele plante, așa: sfecla de zăhar, trifoiul ș. a., cari isbutesc numai în locul cel mai bun și cît mai bine lucrat.

Încît pentru plantele primăvăraticе: cucuruzul, napii, sfecele ș. a. e bine să se facă o arătură mai adîncă toamna cît de tîrziu și alta mai pe deasupra primăvara.

Vânătoare de stupi.

E știut, că pe timpul roitului, parte din negrije, parte din nepricepere mulți roi ne părăsesc pentru totdeauna și se trag la codru verde, căutându-și loc stabil mai ales prin scorburile arborilor.

Și dacă se așează în loc bun unde lucră în pace unul sau doi ani, atâta bogăție își adună că te minunezi de el, face cât patru de cei de acasă.

Și cum nu, fiind scorbură mare, groasă în păreți și pădurea mai scutitoare de ger, albinele ierneză mai bine, nu consumă miere și nu perd peste eamnă, — astfel stupul easă puternic în primăvară.

Deci ca să mai deschidem o cale de câștig, află de bine a da unele îndrumări pentru iubitorii de a căuta stupi.

În două ulcele cam de 2—3 dltr. se așează miere cu faguri, se îndeasă bine până mai sus de jumătate, apoi mai punem și niște flori de trifoiu alb așa ca albinele să nu se inece; ear' pentru a coperi ulcelele ne facem 2 cotce de pele ca cele cu cari se joacă copii — și le tocim de așa, se acopere bine ulcelele și se nu se restoarne ușor de pe ele. În o sticlură ne mai luăm și puțină miere fluidă.

Pe butuci de stejari cresc un fel de bureți albi, cari uscați ard ca easca. Pe o parte sunt lucii, ear' pe cealaltă au găucele. Cu acestea și cu un topor în mână ne luăm și noi cătră codru cu deosebire unde știm mai multe scorbururi.

Acolo ne așezăm cam pe văi sau poenițe privind la floricele și dacă vedem albine pe flori prindem câte una două în ulcele și când auzim că se mai sbat să ese afară, ne uităm în ulcele să vedem cum se îndoapă de miere. Descoperite le așezăm jos, aprindem easca, apoi cu găucelele ei turnăm câțiva picuri de miere și așa arzând o punem în apropierea ulcelor. Pe urmă ne așezăm și noi la 2—3 pași cu ochii ațintiți la ulcele.

După-ce s'au încărcat albinele de miere, vedem că zboară afară însemnându-și bine locul prin câteva înviri împrejur și la oare-care înălțime o taie oblu în direcțiunea în cătrău se află stupul. După câteva minute ear' vin, cu deosebire pe valurile fumului, care are un miros foarte plăcut, și încă se tot înmulțesc, așa ca privindu-le bine în scurtă vreme putem și încătrău să află stupul. După-ce ne-am asigurat direcțiunea, astupăm albinele din ulcele cu cotcele și ne depărtăm cu tot ce avem în partea aceea 3—400 pași și de cumva albinele se înmulțesc mai tare, le urmărim în continuu până-ce vedem că zboară înapoi, atunci ne înturnăm pe urma și abunăseamă îl aflăm în o scorbură pe lângă care am trecut de cumva nu 'l-am aflat mergând înainte.

Stuparul isteț și bun de ochi face minuni și pe aceasta cale.

În comuna noastră este un om care își bate joc de noi, zicând că „mai mulți stupi are el în pădure“. Întrebându-l mai de multe-ori cum îi află n'a voit să spună, astfel au fost silit al spiona și în câteva zile 'i-am aflat secretul. Acum rîd eu de el zicându-i, că eu am și acasă și în pădure. Regret, că nu mai am timp ca să-i pot face concurență decât în sărbători dacă e timp frumos.

Cel mai bun timp de căutat stupi este August și Septembrie. Să poate și în Iulie însă aceia trebuie numai însemnați și lăsați în pace până toamna când n'au pui și sunt plini de miere.

La luatul stupilor încă proced foarte ușor.

Dacă e sus și n'am scară taiu sălcere (prepelici) și-i înțepenesc bine în pământ, apoi mă sui până acolo, taiu o mică gaură sub stup, aprind o bucatică pucioasă al cărei fum le amețește îndată, apoi taiu fereaștră în scorbură cât e stupul de lung și comod scot fagurii întregi.

Nu e lipsă alt foc, nici să taiu arborele. Lucrul merge iute. E bine să aibe omul la îndemână și o pelerie pentru stupi fiind-că la început atacă și mai ales în față.

Cei interesați probeze, ear' de cumva ar întâmpina greutăți binevoască a mă întreba și eu cu plăcere le dau răspuns în prețuita noastră „Foaie“.

Cugir (Kudzsir), 6 Sept. 1897.

Ioan Muntean,
Înv. dirigent.

Gunoiul de grajd.

Chiar și cel din urmă plugar știe, că gunoiul este temelul agriculturii sau a lucrării pământului și că fără gunoiu nu e cu putință, dar' nici nu s'ar plăti a purta economia în timpul de față. Și cu toate aceste cei mai mulți economi nu-i dau, pare-că, însemnătatea ce a avea o are, nici nu-l tractează după vrednicie. Totul merge după „cum ne-am pomenit“, curățind grajdul, când și cum ne vine la socoteală, aruncându-l clae-grămadă, cum și unde dă Dumnezeu și ducându-l pe locuri și intrupându-l pământului earăși fără multă bătae de cap, că ce și cum ar fi mai bine.

Fiind — după zisa unora — baea de aur a economului, gunoiul ar trebui tractat cu cea mai mare îngrijire, întocmai cum bogătani își îngrijesc aurul, silindu-se nu numai a-l pune la adăpost de ori-ce primejdii, ei totodată a trage după el cele mai mari venituri.

Și oare așa fac economii? Nu. Nici în grajd, nici în grămadă și nici pe locuri nu-l tractează astfel, ca el să nu-și

peardă, adese, cele mai bune materii, din cari se alcătuește.

Ca să putem face cel mai bun gunoiu sunt de lipsă mai multe lucruri, înainte de toate: *grajd* destul de spațios, întocmit după toate regulile, asemenea *groapă* de gunoiu, cum se cade ș. a., despre cari v'am vorbit cu alt prilej. De sine să pricepe că hrana bună și așternutul de paie încă sunt neapărat de lipsă pentru a ajunge la un bun gunoiu.

Gunoiul se formează din balegile animalelor de casă, amestecate cu așternutul ce li-se pune, și cu urina (pișatul) lor.

Plugarii noștri de regulă aștern animalelor în fie-care zi și, încât privește caii, așa e mai bine, ca în toate zilele să li-se scoată gunoiul și să li-se aștearnă din nou. Încât pentru vitele cornute, s'a aflat a fi mult mai cu cale, așternându-le câte un braț mai gros numai la săptămână, ear' scoaterea gunoiului, e încă și mai bine, a se face numai după mai multe săptămâni sau luni.

Stând așternutul timp mai îndelungat sub vite, să calcă și îndeasă bine, amestecându-se cu balegile și urina prin care impregiurare 'i-se dă prilej de a sbă din ele toate materiile curgăcioase, menite pentru îmbunătățirea pământului și creșterea plantelor.

Tocmai pentru aceea în timpul de față, toți cei-ce au modru, nu scot gunoiul din grajd cu săptămânile și lunile, unii chiar și câte o jumătate de an, ci-l lasă de să dospește de sine cu încetul, fără de a-și perde cele mai bune materii din sine, cum se întâmplă cu gunoiul așezat afară, supus ploilor, căldurii șoarelui și aerului. Din grajd gunoiul să duce deadreptul pe locuri, unde să imprăștie cât mai îngrabă, intrupându-se fără amânare pământului. Firește, că aceasta se poate face, unde grajdul e destul de spațios (mare), având mijloacele de a-l aerisa și unde ieslele se pot ridica.

Aceste și alte recerinte pentru producerea unui gunoiu a avea bun puțini plugari de a-i noștri le țin în seamă. Căci, ce vedem? Gunoiul, scos cât mai adeseori, se aruncă pe grămada de gunoiu, unde-l uscă soarele, îl spală ploile și-l bat toate vânturile; adesea îl rimă porcii și-l ricăie găinile; ear' ce e mai bun — udul s'au zama din gunoiu se scurge prin curte și pe uliți pentru a ajunge în păraie și fluri. Acest mod de a tracta gunoiul, fiind din cele mai rele și păgubitoare, datorință au toți plugarii, chiar spre folosul cel mai mare al lor, ca să-l îndrepteze. Pentru-că în adevăr gunoiul, dela a cărui bunăstare atirna prosperarea plantelor și prin urmare și bunăstarea plugarilor, este vrednic de toată îngrijirea.

Prăsirea galițelor.

Creșterea galițelor.

(Urmare.)

Recerințele puilor tineri sînt după etatea lor diferite, — și așa și nutrirea și îngrijirea se se acomodeze gradului desvoltării lor.

După desvoltarea galiței tinere putem staveri 3 perioade de etate, — și anume: Perioda fulgului, cea a împeării, — și cea a creșterii.

Perioda fulgului. Perioda fulgului ține 3—4 săptămâni. În timpul acesta recere pășerea tină înaintea de toate multă căldură. Puii cei tineri caută și află căldura de lipsă lângă trupul și sub penele clocei.

Dacă lăsăm cloca cu puii peste noapte, sau în timp nefavoritor și peste zi pe pământul gol, atunci capătă puii dela cloacă căldura de lipsă pe de asupra, — dar' partea de de supt a trupului, dimpreună cu picioarele este expusă pământului rece, și așa puii se răcesc, capătă dureri de șoldină, ceea-ce le cauzează perirea. Avem dar' se ne îngrijim, ca se aibă cloca totdeauna un loc scutit de șezut cu un așternut cald. Este deci mai acomodată, ca se ne gătim lădița descrisă deja de cloce, din care scoatem dulapul mișcător, punem pe fundul lăzii petece de lână, și gătim așa puilor un loc acomodată pe seama familiei tinere de sburătoare. Cloca se dedă cu lăduța, și așa bucuros se reîntoarce în ea. Peste noapte se poate lăduța închide în contra răpitorilor.

Crescînd puii, locul acesta devine prea îngust; — și așa, dacă nu dispunem de o cămară separată, sau dacă avem se așezăm mai multe cloce într'un loc, atunci avem se gătim pentru fiecare cloacă una așa numită colivie de creșterea puilor.

Colivia aceasta constă din o ladă în lățime și înălțime de 50—60 cm. și de 1½ — 2 cm. în lungime. Acoperământul este în forma coperișelor. Partea din nainte este închisă cu un rașteiu de lațuri sau înpletitură de sîrmă. Ambele părți sînt provăzute cu ușe sau roșteiu. Spațiul intern se desparte prin un roșteiu de lațuri în două părți, din care una este mai mică, abia de ½ cm. de lungă. În asta parte se pune mîncarea pe seama puilor. Cloca dimpreună cu mîncarea comună și cu apa de beut se pune în partea cea mai mare. Laturile în păretele din mijloc sînt depărtate una de alta 6—7 cm., ca se poată trece prin ele numai puii, cloca însă nu.

Cînd se deschide ușa dela partea mai mică, atunci numai puii pot eși în liber, pe cînd la deschiderea ușii dela partea mai mare, poate eși pe lângă

pui și cloca. Într'un colț al coliviei se pune în loc cald de șezut, ear' pe fundul celalalt al coliviei împrăștiem nêsip uscat și cenușe. Șezutul este a se ținea curat și a se împrăștia pe el cenușă, pulvere de insecte, peatră puicioasă, prav de tîbac ș. a. ca se nu poată prospera în el vermetul. Colivia asta înlocuită pentru creșterea puilor se poate transporta ușor din tr'un loc într'altul, și se poate așeza după trebuință într'un loc acomodată (grajd, cămară) sau într'un alt loc, unde ajunge soarele. Corfa ce se întrebuintează în mai multe locuri, nu este a se recomanda, fiindcă aceea nu scutește în contra ploii. Umezeala, ploaia și vînturile strică mult puilor; pe cînd aerul, lumina și căldura le prieste foarte bine avem deci se ducem puii cu cloca în zilele senine vre-o câteva ore în liber în locuri calde și scutite.

Îndată după-ce puii ajung 8—10 zile, avem se ne îngrijim ca se capete ceva aer proaspet și anume a-i lăsa în zilele senine afară, ca se capete soare.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Oțetul ca leac.

Prin îmblojirea cu oțet se alină durerile de cap și cei amețiți se desmetecesc. Spălarea cu oțet scade și domolește febrințele, ce le pricinuesc frigurile și pentru cei cuprinși de această boală, oțetul amestecat cu apă și zahăr este o beutură rîcoritoare. Sângele încetează de a mai curge, improșcînd ranele proaspete cu oțet; ear' în amestec cu puțină sare, luînd de 4-ori câte o linguriță pe zi, oțetul vindecă urdinarea îndelungată. Cînd cineva se otrăvește cu tîbac sau cu leșie încă e bun oțetul. Turnat pe o lespede înferbîntată, oțetul e bun mijloc de afumat.

Sfaturi bune.

Mulgerea vacilor.

Mulgerea vacilor trebuie se se facă totdeauna cu cea mai mare liniște și grije, fiind și cruțare față de animal. Îndeosebi se se poarte grije, ca ugerul totdeauna la mulgere se fie golit, pe deplin. Adesea vacile stau rîu la muls sau nu slobod laptele. La început pricina tinerii laptelui se atribuie împrăjurării, că vaca îl păstrează pentru vițel. Continuînd însă vaca și mai tîrziu cu ținerea laptelui, e bine, se se mulgă de trei-ori pe zi, prin care procedură (lucrare) se ajută mult scăderii, de care e vorba.

Mînzilor se nu li-se lase laptele nesănătos.

Ori-ce încordare prea mare, cum și ori-ce atitare a iepii, prin frică ș. a. li schimbă firea laptelui, care devine nesănătos pentru mînzul sugător. Această împrăjurare nu trebuie se se piardă din vedere. De aceea astfel de lapte se nu

'i-se lasă mînzului ca se-l sugă, ci trebuie muls; ear' mînzul, fiind prea flămînd, mai bine se fie hrănit cu lapte de vacă.

Culegerea poamelor.

La culegerea poamelor trebuie se se urmeze cu cea mai mare băgare de seamă și cruțare. Este rușine și chiar păcat, nu numai pentru cumpărătorii de poame, ci și pentru stăpînii pomilor, cari bat pomii cu lețe și sburături, și astfel, în neștiința lor vatămă nu numai poamele, scăzîndu-le prețul, dar' stricînd și surceii de roadă, le iau pomilor și puțința de a da în anul viitor o recoltă îndestulitoare.

Pete de petrolu.

Petele de petrolu se depărtează mai bine din hainele colorate, punîndu-se pe ele cir făcut din pămînt de oale și apă. După-ce s'a uscat cirul, se perie și haina devine cu chipul acesta curată.

Știri economice.

Leac pentru boale de vite. În numărul 31 al „Foi Poporului” am publicat descrierea unui leac pentru boala de gură și de picioare la vitele cornute, de părintele Alexandru Ciura din Abrud.

Cei cari au cercat cu aceste leacuri, le-au aflat de bune și folositoare. Astfel ne scrie harnicul econom din Drâmbar (lângă A.-Iulia), Teodor Magda, că mai mulți economi de acolo au cercat cu aceste leacuri și ele au folosit. Acești economi aduc mulțumită dlui Ciura și recomandă ca foarte bune, leacurile amintite. Atragem deci și noi de nou luarea aminte asupra lor.

Filoxera, care bîntue în atâtea părți, s'a ivit mai nou în viile comunelor Heringlab, Deaș, Cund, Rechișdorf, Șeleușul-mic și Maghieraș, din comitatul Tîrnavei-mici; viile au fost puse sub carantină.

Exsamene de vigili de pădure. După-cum înștiințează ministrul de agricultură, examenele de vigili (păzitori) de pădure se vor ținea în 18 Octomvrie și zilele ce urmează în următoarele orașe din părțile noastre: Sibiu, Brașov, Odorheiu-săcuiesc, Cluj, Timișoara, Sighetul-Marmației, Dobrișin. În legătură cu aceste se vor ținea și examene de păzitori de fiare (sălbătăcimii), dar' în părțile noastre numai în Cluj. Cei cari voiesc a depune examene de aceste au se-și înainteze rugărilor, instruate cu documente autentice la inspectorii silvanali respectivi din locurile amintite, până la 30 Septemvre c.

Recolta Franciei. După rapoartele oficiale din Paris recolta de bucate a Franciei va fi cu 36 milioane de hectolitri mai puțină ca anul trecut. Acum este în total de 82 milioane de hectolitri, ear' anul trecut a fost de 118 milioane hltre.

Nădlăcana. Noua bancă „Nădlăcana” din Nădlac (Nagy-Lak, comit. Cianad) vestește, că și-a început lucrarea. Banca se află în Nădlac, ulița Pecului, Nr. 1075. (În fosta casă a lui Mannheim Eduard). Rămii principali de operațiune a institutului sânt: 1. Depuneri spre fructificare, cu și fără abdicere; 2. Escomptare de cambii; 3. Împrumuturi pe obligațiuni; 4. Împrumuturi ipotecare; afară de acestea banca „Nădlăcana” se ocupă cu toate afacerile, cari cad în sfera de activitate a unei bănci.

Împrumuturile se dau cu 6, 7 și 8%.

Atragem luarea aminte asupra noavei bănci, căreia îi dorim înaintare.

Negoț românesc. Harnicii fruntași ai Românilor din Bistrița au întemeiat o însoțire de negoț, cu numele *Comerciantul*. Însoțirea voește să deschidă o boltă în Bistrița și spre acest scop caută un conducător al prăvăliei preeput în ale negoțului. Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile, provăzute cu documente, până la 20 Sept. n. dlui Dr. *George Lircul*, în Bistrița.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș de
Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Mulți scriitori, mai cu seamă străini, au scris despre acest obicei și unii, dujmănoși nouă Românilor și-au bătut joc de el, zicând că *tîrgul de sărutat* s'ar fi născut în urma poftii de câștig al nevestelor, cari sărută pe cunoscuți ca să capete cinste, alții earăși susțin, că decadența morală i-ar fi dat naștere. Nici una din aceste păreri nu este întemeiată, pentru-că la tîrg iau parte și nevestele tinere cu stare, în rënd cu cele sêrace, ear' de altă parte nu s'a pomenit nici când ca să se petreacă lucruri rușinoase cu privilegiul tîrgului.

Cum și în care timp și-a luat începutul acest tîrg nu se știe. Chiar și cei mai bătrâni oameni nu știu să dea altă deslușire, decât, că așa s'au pomenit cu el. Aceasta împrejurare ne arată, că originea lui este veche.

În privința aceasta eată ce ne împărtășesc domnii Frâncu și Candrea, în cartea lor amintită mai nainte:

»Sânt unii, cari cred că tîrgul datează din timpul, în care valea Crișului alb ar fi fost înpoporată cu Moți. Moții întîlnind pe neamurile lor în tîrgul dela Hălmagiu îi sărutau; ear' aceștia cinstiau cu bani pe cei, cari se depărtase de țara lor, și astfel cu timpul datina s'ar fi generalizat. Alții earăși susțin că Crișenii fiind păstori, când eșau primă-vara cu oile la munte, soțiile lor îi însoțiau până la Hălmagiu, unde prin sărutat își luau rămas bun dela ai lor, cari în schimb le cinstea (dăruia) cu câte ceva.

»O altă versiune susține că această datină ar fi din timpul invaziunii Turcilor, cari străbătând până pe la Crișul-alb, la Ribița, Baia-de-Criș etc., ar fi răpit o mulțime de femei crișene, dintre cari, unele scăpând din robie și întorcându-se acasă, la Hălmagiu s'au întîlnit cu cunoscuții lor, pe cari i-au sărutat de bucurie și aceștia le-au cinstit pentru vrednicia lor că-și iubesc limba și vatra strămoșească, mai mult decât ori-ce bogăție păgânească.

Ioan Slavici și scriitorul neamț *R. Berger* scriind despre acest tîrg, sânt de părerea

a doua, că adevărat începutul lui ar sta în legătură cu vieța păstorească a Crișenilor.

Dela Hălmagiu în jos Crișul curge prin frumoasa strămoșie dela *Tălaciu*, ear' drumul făcând un încunjur, ne duce la Ciuci. Aici a fost odinioară o cetate și de aici pornește o cale spre mează-noapte, spre Vașcău și Beiuș, în valea Crișului-Negru. Drumul de pe Crișul-Alb merge dela Ciuci la Aciuța și apoi din jos de comunele Gura Văii și Răstoci, trece granița de odinioară a Zarandului, în Țeara-ungurească.

Dincolo de graniță, nu departe, se află locul unei triste întîmplări, de care Românul numai cu jale și durere își poate aduce aminte. Locul e comuna *Iosaș*, pe partea dreaptă a Crișului. Aici a fost omorît viteazul prefect din anii 1848—9, *Ioan Buteanu*. Buteanu a fost un cap luminat, Român înflăcărat, curajos și neînfricat, unul dintre cei mai puternici stîlpi ai luptei naționale din anii 1848—9. Comitetul național l-a denumit de prefect al Zarandului. El a susținut lupte grele și biruitoare cu cetele ungurești, cari voiau să străbată prin Zarand în Ardeal. Dar' fiind luat prins de ungurul Hatvani la Abrud, el fu dus la Iosaș și după-ce Hatvani a fost bătut în două rînduri de cătră Moți și alungat din munți, în furia lui și-a răsunat asupra lui Buteanu, puind să-l spânzure mișelește, la 23 Maiu 1849. Așa s'a stins la Iosaș viteazul prefect și marele român *Buteanu*, căzând jertfă iubirii sale învăpăiate de neam.

(Va urma.)

Însoțiri de viieri.

Statutele

Insoțirii vierilor din Laz, asociațiune înregistrată

(Urmare.)

Capabilitate de a aduce hotărîri.

e) Afară de casurile provăzute în §-ii 30 și 31 adunarea generală e capabilă a aduce hotărîri fiind ori-câți membri de față da-ă invitarea s'a făcut în regulă, și fiind comunicate conform statutelor și obiectele de pertractare. Dacă din lipsa membrilor totuși nu s'ar putè lua hotărîri se va conchema în termen de 8 zile o nouă adunare generală, în care se vor lua hotărîri fără respect la numărul prezenților.

Hotărîrile sânt obligatoare pentru toți membrii, dacă s'au luat din partea majorității absolute a membrilor. În cas de voturi egale hotărăște votul președintelui.

Drepturile rezervate adunării generale.

§. 18. Adunării generale rămâne rezervat:

a) a supraveghia toate afacerile și indeosebi activitatea consiliului de supraveghiare, a lua toate măsurile, ce le sflă necesare în interesul însoțirii;

b) a hotărî asupra desărcinării direcțiunii;

c) a denumi comisiuni pentru scopuri anumite;

d) a demite membrii ai direcțiunii, ai consiliului de supraveghiare, sau altor comisiuni fără a prejudeca aventualelor pretensiuni din contracte existente, și a-i înlocui prin alte persoane.

e) a statorî renumerația încuviințată unor membri ai reuniunii. (§ 21).

f) a statorî marginea până la care direcțiunea poate contracta împrumuturi. (§ 24).

g) a hotărî despre cumpărarea și vînzarea de imobiliî, despre facerea de zidiri, de reparaturi, cari trec peste 500 fl. (§ 9);

h) a hotărî despre exchiderea de membri;

i) a statorî o pedeapsă în bani pentru membrii, cari nu se înfățoșează la adunarea generală fără excusare plausibilă.

k) a complana controverse despre dispozițiuni ale statutelor între membri. (§ 32).

Alegeri.

§. 19. Adunarea generală alege în adunarea generală primă dintre membrii bărbătești, separat pentru fiecare funcție:

1. Membrii direcțiunii;

2. Pe președintele vicepreședintele și pe ceilalți membri ai consiliului de supraveghiare.

3. Pe președintele, substitul lui și pe al treilea membru al comisiunii examinătoare (§ 16);

cu majoritate absolută. Neajungându-se majoritatea absolută la votarea dintău vin la a doua și ultima dintre toți aceia, cari au primit voturile mai multe un număr indoit, ca câți sânt de a se alege, la alegerea răstrîmă. Fiind voturile egale hotărăște soartea. Membri esiiți se pot alege earăși. Alegeri întregitoare se pot face și în ședințe extraordinare.

Votări.

§ 20. Votările și alegerile se fac de regulă prin sculare și ședere sau prin ridicarea mânilor, dacă nu hotărăște adunarea expres votarea prin ședuli, balotagiu sau prin apel nominal.

Pe notarul și pe scrutatori îi denumește totdeauna președintele.

E. Administrație în general.

Remunerația funcționarilor.

§. 21. Membrii direcțiunii și ai consiliului de supraveghiare poartă funcțiunile lor ca funcțiuni de onoare fără plată. Președintele, notarul și cassarul vor primi amăsurat cu ostelile lor, o renumerație, care se va statorî de cătră adunarea generală.

Atât pentru direcțiune cât și pentru consiliul de supraveghiare și pentru adunarea generală se vor procura cărți paginate, în cari se vor trece toate procesele verbale ale ședințelor. Toate hotărîrile adunărilor respective sânt a se induce în cărțile aceste. Subscrierea urmează la direcțiune și la consiliul de supraveghiare, după cetire și încuviințare prin membrii aceia, cari au luat parte la ședințele respective. Procesele verbale ale adunării generale sânt a se subscrie numai prin membrii prezenți ai direcțiunii și ai consiliului de supraveghiare precum și prin purtătorul procesului verbal (notar).

IV. Purtarea afacerilor.

Procurarea și întrebuițarea mijloacelor bănești.

§. 22. Baniî necesari pentru purtarea afacerilor se vor procura prin părți fundamentare, împrumuturi, taxe de intrare, venituri din vinuri vîndute și alte venituri extraordinare. Baniî se vor întrebuița pentru a cumpăra struguri, a coperi cheltuelile, a cumpăra imobiliî trebuincioase, pivnițe și pentru adunarea unui fond de rezervă și pentru dividendele membrilor.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Din temniță. Marți, în 14 Sept. n. d. a., la 5^{1/2} dl. Dr. Ioan Rațiu, venerabilul președinte al comitetului național, împlinindu-și pedeapsa de 10 zile arest, a eșit din închisoarea poliției din loc. Aceasta este a treia oară că vrednicul nostru president a suferit în temniță pentru cauza națională a poporului românesc.

România insultată de oficianții poștei maghiare. Un revoltător ca ni-se relatează din Hunedoara, pe care-l denunțăm lumii și în special ministrului unguresc de comunicațiune. Eată ce ni-se scrie:

Hunedoara, 9 Sept. n.

În zilele trecute mi-s'a pierdut o telegramă la oficiul postal din Hunedoara. Am fost la șeful de aici, *Balázs István*, l-am rugat să-mi dea informații, în ce privește telegrama din chestie. Pe un ton nepotrivit chemării sale m'a apostrofat de „*valah prost*” și om incult și fără creștere: „Cum de d-ta un prost și un grobian, vii ca să-mi ceri cont de împlinirea corectă a oficiului meu, — dute d-ta în România, aceea e țeara proștilor și, șefilor de poștă de acolo le cere cont de chemarea lor!”

Va să zică, n'a fost de ajuns că m'a insultat, într'un mod bătărănesc, pe mine, a trebuit — în șovinismul lui incarnat — să meargă până acolo cu obrăznicia ca să insulte o țeară întregă! E prea mult, într'adevăr, a le tolera insultele unor astfel de pigmei!

În contra purtării lui infecte m'am plâns de alt-cum direcțiunii postale din Cluj — prin o scrisoare, ce am adresat-o cu data de 7 Sept. a. c., căci „Cartea de plângeri” n'a voit să mi-o dea și mi-a denegat-o.

C. Dima.

† **Valeriu Tempea.** Din Cluj primim știrea dureroasă, că tinărul *Valeriu Tempea*, pretor în *Reșița-montană*, a răposat, mistuit de o scurtă dar' grea boală. Răposatul care mai abia anii trecuți și-a terminat studiile iuridice, a fost la timpul seu și ei între cei 42 universitari români, luați sub prigoană de guvernul unguresc în vremea procesului Memorandului. Dedicat carierei administrative el s'a căsătorit acum un an, cu fiica protopopului din Cluj *Laslo*. Repentina moarte i-a provocat-o un tifus acut ce și-l-a atras vara aceasta, la exercițiile militare de concentrare. Casul e cu atât mai dureros, că în urma decedatului rămâne o soție iubitoare, care chiar acum a devenit mamă.

Familia răposatului publică următorul necrolog:

Subscrișii în numele lor și al numeroaselor rudeni, frânți de adâncă durere aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoscuților, că prea iubitul și neuitatul soț, fiu, frate, ginere, nepot, văr și cumnat: *Valeriu Tempea*, pretor în *Reșița-montană* astăzi în 8 Sept. st. n. 1897 la 9 ore a. m. după un morb greu, scurt și grele suferințe, în etate de 25 ani, în a 10 lună a fericitei sale căsătorii, și-a dat blândul și nobilul seu suflet în mâinile Creatorului. Cluj, 8 Sept. n. 1897. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Văd. *Silvia Tempea* n. *Laslo*, soție; *Iosif Tempea*, paroch și prof. în *Lugos*, tată; *Liviu*, *Marius*, *Letiția* m. *Ionescu*, frați și soră; *Ioan Laslo*, protopop gr.-cat. în Cluj, cu soția sa

Ana n. *Barna*, socrii; *Teodor Tempea*, paroch emerit moș; *Pavel Tempea*, paroch în *Toracul Mare*, unchiu. *Ofeția Birescu* n. *Ursulescu*, verișoară; *Valeriu*, *Hortensia*, *Marcel*, *Laurian* Dr. *Petru Ionescu*, prof. în *Caransebeș*, *Coriolan Birescu*, cassar la banca „*Lugoșana*”, cumnați și cumnată.

Proces de presă. Curtea cu jurați din Timișoara a osândit alaltăieri la 4 săptămâni temniță de stat și 120 fl. amendă pe administratorul foii radicale sârbești *Srbstov* din *Verset* pentru un articol „agitator”. Osânditul în lipsă de garanți, a fost imediat aruncat în temniță.

Sfințire de biserică. Poporul român gr.-cat. din comuna *Brebeni* anunță sfințirea de biserică ce se va ține în 20 Septemvrie st. n. a. c. Programul sfințirii: 1. În 18 și 19 Sept. primirea procesiunilor. 2. În 20 Sept. la 7 ore deminează utrenie. 3. La 8^{1/2} ore se va începe actul sfințirii nou ziditei biserici. 4. La 9 ore începutul St. Liturgii, la finea căreia se va ține predică ocazională, și se va administra Sf. Maslu. 5. La 1 oră prânz comun (pentru una persoană 1 fl. 20 cr.) NB. On. D. Preoți sunt rugați a publica programa aceasta poporenilor și fiind foarte miseră biserică a-i îndemna la oferte benevole, și a face cunoscut, că și pentru tinerimea poporală se va aranja petrecere cu joc cu prețul de intrare de 20 cr. pentru o persoană.

— Tinerimea inteligentă din provincie invită la *Petrecerea* ce o va aranja cu ocaziunea sfințirii bisericii gr.-cat. din *Brebeni*. Prețul intrării de persoană 70 cr. pentru familie 1 fl. 50 cr. Venitul curat este destinat în favorul bisericii, oferte benevole să primesc cu mulțumită. Începutul seara la 7 ore.

— Comuna bisericăscă română gr.-ort. din *Drăguș* (comitatul *Făgărașului*) anunță festivitatea sfințirii bisericii celei noue ce se va săvîrși luni în 8/20 Septemvrie 1897 prin Excelența Sa *Archiepiscopul* și *Metropolitul Miron Romanul*. Comitetul parochial.

Monument lui Rudolf pe Retezat. Comitatul Hunedoarei a ridicat în miezul Retezatului o tablă comemorativă răposatului moștenitor de tron *Rudolf*, care prin 1880 a fost pe acolo la vânătoare de urși. Tabla va fi inaugurată zilele acestea.

Ministri ungurești sub acuză. Alt scandal! Cunoscutul consilier ministerial în pensiu *Kasics Péter* a înaintat la tribunalul din *Budapesta*, un act urgent, în care se ridică grele acușării contra întregului minister unguresc, afară de ministrii *Josika* și *Josipovich*. Se zice (în acuză), că la 9 Septemvrie 1896 consiliul ministerial a voit într-o cauză de proces să sustragă pe *Kasics* dela judele seu local și să-l trască unui for administrativ care după lege nici nu exista atunci, ci numai mai târziu avea să se creeze. *Kasics* mai acuză pe prim-ministrul *Bánffy* pentru calumnie, ear' pe ministrul de hânvezi br. *Fejérváry* pentru *invinuiri false*. În contra lui *Fejérváry*, *Kasics* a mai făcut arătare și pentru *încercare de omor*, săvârșită prin o provocare la duel. Și acum una din două ori ministri acușăți ori consilierul acuzator vor ajunge la temniță!

Petrecere în Vingard. Primim o invitație la petrecerea de vară ce se va aranja *Duminecă*, în 19 Septemvrie a. c. în sala școlii gr.-or. din *Vingard*. Venitul curat

este destinat în vaforul școlii. *Vingard*, în 30 August 1897. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării: de persoană 50 cr., de familie 1 fl.

Bancnotele de 1 fl. sunt aproape toate retrase din circulațiune. Dela 24 Iulie 1897 până la finea lui August 1897 au fost retrași din circulațiune 57.174,332 fl. mai rămânând 709,029 fl. În decursul lunei August au fost schimbate cu coroane numai 1175 bancnote de câte 1 fl., de unde se poate conchide, că foarte puține mai sunt de a se schimba. Celelalte se vor fi pierdut ori nimicite în paguba privaților și în folosul statului.

Notar defraudant. Earăși un chip de slujbaș al erei „liberale” ungurești. Notarul cercual din *Nagy-Berezna*, *Zubay Béla* a fost prins cu ocaua mică: a defraudat din oficiu. Când se se pornească cercetarea contra lui, ia-l de unde nu-i. Dispăruse deja din comună, probabil spre ... America, vecinicul *eldorado* al șarlatanilor.

Bandiți Bulgari în România. Precum se vorbește din *București*, s'a întâmplat da mai multe-ori în vremea din urmă că bande de tîlhari bulgari au dat navală în *Dobrogea*. Guvernul român s'a plâns de aceasta la *Sofia* și a pretins arestarea bandiților. Totodată ministrul român de războiu a dispus ca o trupă mai mare de soldați să păzească fără întrerupere frontierele române dinspre *Bulgaria*.

Colera! În *India* a izbucnit earăși *colera*: Din 28 Iulie până în 3 August au răposat în *Bombay* 420 de oameni. Vaporul *Britania*, a sosit la 16 August cu trei bolnavi de *colera* în portul *Suez*, dintre cari unul a murit după 4 ceasuri dela sosire.

Panică dintr'o... roată. Ni-se scrie, că la 7 Septemvrie n. unui tren ce mergea dela *Mehadia* spre *Teregova* i-s'a rupt o roată dela un cupeu de cl. II. Aceasta a fost destul, ca publicul să fie cuprins de o panică grozavă. Noroc că peste câteva minute trenul a fost în gară, unde l-au lipsit de vagonul cu pricina.

Copil uriaș. În *Varșovia* un muncitor dela căile ferate are un băiat de 14 ani, care este înalt de doi metri și 20 centimetri, având o greutate de 122 kilograme. Ce-i mai ciudat băiatului a început să-i crească barba. Un German a luat cu sine băiatul pentru 120 ruble la an, având să-l poarte prin orașele mai mari și să-l arete pentru bani.

Administrație ungurească. O nouă pildă despre excelenta administrație publică ungurească: în *Zsolna* s'a descoperit la cassa orașului o defraudare de 60,000 fl. Au fost suspendați din post și trași în cercetare judele *Hrabacs Jozsef*, notarul *Gyudo* și casierul *Adamicza*, cari exerciau rentabila ocupație de mai multă vreme.

Emblema ungurească stropită cu noroiu. Din *Verset* se scrie, că într'una din nopțile acestea emblema ungurească a școlilor reale de stat de acolo a fost așa de tare murdărită de noroiu și cu gunoiu, că a trebuit luată jos. Luând știre de acest caz foile ungurești nu găsesc destule înjurături, (și au berechet!), la adresa necunoscuților făptuitori.

Candidați de preoți. La 6 și 7 Sept. n. a avut loc în seminarul gr.-ort. din loc examenul de calificare preoțesc. S'au prezentat 14 candidați. Comisari ai consistorului au fost: arhimandritul Dr. *Ilarion Pușcariu* și asesorii: *Zacharia Boiu, Nicolau Cristea și Mateiu Voileanu.* Dintre candidați au reușit: *Emil Căpitan, Georgiu Costin, Pavel Cotoșin, Ioan Coțuș, Georgiu Gheșe, Nicolau Gorun, Ioan Goșa, Georgiu Hamsea, Maniu Lungu, Iacob Mănuil, Vicențiu Orăsan, Valeriu Scutea și Vasiliu Suciu;* unul a fost îndrumat la repetiția examenului.

Din Beiuș 'i-se-scrie „Tribuna“ cu datul de 10 Septembrie n.: Astăzi se împlinesc 25 de ani, de când Excelența Sa episcopul din Oradea-mare Mihail Pavel a fost denumit de episcop. Din acest prilej în toate bisericile din diecesă se face liturgie cu doxologie, ear' aici în Beiuș după serviciul divin, la care se va prezenta toată tinerimea studioasă din loc, se va ține o ședință festivă, debutând și corul cu orchestra studentească. După cât sunt eu informat, se vor sërba încă două zile, în care se vor împlini 25 de ani, dela sfințirea de episcop a Excelenței Sale, ear' alta va fi aniversarea instalării.

Cetind articolele apărute în „Tribuna“ referitor la stările triste pentru noi, din Bihor, mi-se păreau exagerate, dar' m'am convins, durere, că într'adevăr conducători de prin aceste părți ar ave ce lucra pentru luminarea iubitului nostru popor. În Beiuș d. e. majoritatea locuitorilor o formează Românii și totuși acest oraș are aspect curat maghiar. Limba română o folosesc în conversații numai țeranii, căci „inteligința“ beiușană aproape toată conversează în limba maghiară, mai mult și mai cu drag decât în dulcea limbă maternă.

Timpurile nefavorabile, ploile nesfârșite din primăvară, apoi seceta îndelungată ce 'i-a urmat, au nimic înțr'atâta grânele, încât recoalta nu a apropiat nici cele mai modeste speranțe. Viile sânt într'o stare de tot rea: scumpetea este mare. Țeranii așteaptă cu grosză iarna. Înfrurirea acestor stări triste se simte deja. Părinții nefiind în stare a-și susține pruncii la școală, la oraș, numărul elevilor înscriși în estan la gimnaziul din Beiuș a scăzut cu 20%!

Alegere de notar. Ni-se scrie din comuna Ursad, că pentru notariatul de acolo, stătător din cinci comune românești, a fost ales din 5 candidați, între cari și 2 Români, dl *Ioan Roiti,* căruia 'i-s'au dat toate voturile.

Fundațiunea Belloescu. Afăm, că bravul binefăcător român, dl Stroe Belloescu, a transpus deja comitetului „Asociațiunii“ cele 20,000 franci donați în scopuri naționale culturale. Cele multe donațiuni înainte!

Stipendii pentru agronomie. Comunitatea de Avere a fostului regiment confinar nr. 18 (Caransebeș) dă pe an zece stipendii de câte 150 fl. pentru tineri români, cari vor să cerceteze școala de agronomie, de lângă Lugoj. De oare-ce anul trecut nu s'au găsit tineri de pe teritoriul fostului comitat Severin, cari să ocupe aceste stipendii, comunitatea de avere a hotărât să dea stipendiile și la tinerii români, cari nu fac parte din fostul comitat Severin. Consistorul diecesan din Caransebeș a și adresat în urma aceasta o provocare către preoții și învățătorii din die-

cesă, ca să îndemne pe tinerii români a concura după stipendiile de mai sus. Stipendiștii în prețul sumei de 150 fl. vor primi întreținerea completă și instrucția în numita școală. Cursul constă din doi ani, în care timp tinerilor li-se dă instrucțiune practică în agronomie, în grădinărit, pomărit și în creșterea vitelor. Concurenții vor trebui să fie trecuți de 17 ani și să știe scrie și ceti.

Cale ferată spre Moldova. Ni-se scrie, că ramura Ciuc-Sereda — Ghimeș a căilor ferate ce se clădesc în sêcuime e gata. La 1 Septembrie n. s'a ținut o probă cu bun rezultat și așa să credă că în primele zile ale lui Octombrie noua linie ferată va fi predată circulațiunii. Linia aceasta va ave legătură cu o nouă cale ferată ce se clădește pe la Bacău în Moldova.

Condolențe la moartea baronului Urs. Din jalnicul incident al morții marelui viteaz și filantrop român, s'au trimis telegrame de condolență dela: dl *Ilie Corescu, președintele comunității de avere din Caransebeș, dl Degan, în numele comitetului grănițeresc din Branișca, Români din Deva, d-șoara Valeria Degan.*

Au sosit și două condolențe ungurești, una dela comitele-suprem al Aiudului, *Zyke Daniel,* alta dela inspectorul școlar din Făgăraș, *Váro Béni.*

Purtare neomenoasă. Din Petirs (comit. Timișului) ni-se scrie, că primarul (chinezul) de acolo, cu numele *Partenie Manoila* să poartă în mod barbar cu oamenii. Așa în o zi din August a. c. a amenințat cu bêt'a pe neguțătorul român de acolo *Toma Corescu* și 'l-a înjurat urit în fața mai multor oameni, zicându-i „tu furi casa mea“. Corescu pentru aceasta 'l-a dat în judecată. În altă zi, fiind Duminecă, neguțătorul Corescu 'și-a închis bolta după lege, dar' chinezul a spart ușa dughenei și aflând acolo 4 oaspeți, cari beau la masă în cea mai mare liniște, a scos pe unul cu sila afară, înjurând urit, apoi a poruncit la doi inși să prindă pe Corescu și 'l-au dus cu capul gol și în cămeșe de 'l-a închis. Peste câteva ore 'i-a dat drumul, și mergând neguțătorul acasă, a aflat ușa bolții spartă și au lipsit bani și marfă. Pentru acesta chinezul earăși e arêtat. — Întrebăm, cine dă drept chinezului a tiranisa astfel pe oameni?

Rane. Sub titula aceasta am publicat în nr. 29 dela 18/25 Iulie c. între altele, că între preotul *Ioan Hamsea* și învățătorul *Titus Popescu* din Bruznic s'a întemplat o

bătăie în birtul lui *Manoila* și că acești doi fruntași au purtare pécatoasă. Ni-se scrie acum și ni-se dovedește cu un atestat, că e adevărat, că s'a întemplat bătaie între cei doi amintiți mai sus, dar' nu din vina învățătorului, ci a preotului *Hamsea.* Preotul fără vină 'l-a atacat și învățătorul s'a apărut. Mai departe ni-se spune, că nu e adevărat, că învățătorul *Titus Popescu* ar avea purtări slabe, dimpotrivă e un învățător harnic și cum se cade, care lucră pentru înaintarea poporului în școală și a întemeiat și cor vocal, cu care cântă în biserică și a dat și concerte etc. Dar' ni-se adevărește, că are purtări slabe preotul *I. H.,* așa după-cum s'a scris în nrul 29 al „Foii Poporului“, anume când bea peste măsură face scandal și provoacă bătăi etc. Între alți a bătut și pe răposatul învățător *Aurel Iovescu* ș. a.

Însemnăm, că știrile aceste sânt trimise și iscălite de 7 fruntași din Bruznic, membrii în comitetul parochial.

Rectificând cu plăcere cele scrise despre învățătorul *Popescu,* întrebăm de nou pe preotul *I. H.* până când tot așa?

R Î S.

Jidovul cătană.

Fiind un Jidov cătană, trecu prin o pădure cu pușca în spate și lovindu-o din întemplantare de un arbore, se slobozi. Jidovul strigă un „Ai vai, mamu-meu“ și cade jos de frică, lațit ca o broască. Într'un târziu venindu-și în fire, ia pușca în mână, o privește din toate părțile și îi zice:

— Eu am crezut, că tu ești hoț, dar' tu nu ești hoț, că tu ești pușca meu.

Împărtășită de *Romulus M. Albu,*
din *Laslaul-rom.*

POSTA REDACȚIEI.

I. P. în Bendorf. Academia militară încă nu s'a întemeiat; când se va deschide se vor publica și condițiile. Cu privire la comasație, cumpărați cartea despre comasări de *Ilie Dop* (inginer). Acolo aflați tot ce vă trebuie. Cartea se află la noi și costă 45 cr.

Abonent nr. 6241. Plângeți-vă contra primarului la notar sau solgăbiru; lui nu-i este ertat a vă prăpădi sau desface cărțile.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu.* Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt.*

4 medalii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune

I. al lui Kwizda,

apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces. și reg.

Prețul unei butelii r fl. 40 cr. v, a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiară, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și restituire după strapăte mari, la scrinituri, înțepenirea vinelor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile Austro-Ungariei. [1182] 17—40

Deposit principal

FRANZ JOH. KWIZDA,

furnizor de curte ces. și reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

LOTERIE.

Tragerea din 11 Septembrie n.
 Budapesta: 75 4 45 13 55
 Tragerea din 15 Septembrie n.
 Sibiu: 10 69 47 25 70

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 7 Septembrie: Vajdahaza.
Luni, 8 Septembrie: Cernatu, Dobra, Giaca, Sântă-Măria-Orlei (Óralya-Boldogfalva), Sermaşul-mare.
Mărti, 9 Septembrie: Betlean-Sân-Miclăuş, Drag, Elesabetopole, Gârceiu, Hodoş, Huedin, Lechinţa, Poiana (comit. Sibiuului), Uerfalva (Ebendorf).
Mercuri, 10 Septembrie: Monor (comit. B.-Năsăud, Racoşul-de-joc, Uilac.
Joi, 11 Septembrie: Breteu, Mediaş.
Vineri, 12 Septembrie: Şimleul-Selagiului.
Sâmbătă, 13 Septembrie: Venetia-inf., Hida.

Călimdarul săptămânii.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele
	Dum. a 14-a după Ros., gl. 5, sft. 3.	rês.	ap.
Dum.	7 Muc. Sozont	26 Ciprian	5 54 6 6
Luni	8 (†) Nasc. Nasc. d.D.	27 Cos. Dam.	5 55 6 5
Mărti	9 † PP. Ioach. şi Ana	28 Venţ. reg.	5 56 6 4
Merc.	10 Muceniţa Minodora	29 Mich. Ar.	5 57 6 3
Joi	11 Cuv. Teodora	30 Ieronim	5 59 6 1
Vineri	12 Muc. Antonom	1 Oct. Rem.	6 0 6 0
Sâmb.	13 Muc. Cornelia Sut.	2 Leodegar	6 1 5 59

„Tipografia“, soc. pe acţiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului şi originalului poet

George Coşbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă preţurile originale şi anume:

„Balade şi Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50.
 „Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade şi Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comande, care sînt a se adresa „Tipografiei“, soc. pe acţiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă preţul vol. şi 5 cr. porto pentru 1 volum.

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acţiuni în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătăţii copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi şi sănătoşi.

Preţul 1 fl. v. a.

Precum şi

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiţi.

Testamentul meu şi Conferinţe publice.

Preţul 1 fl. 50 cr.

Portretul

noului Episcop al Lugojului

Dr. D. Radu,

lucrat fin, ca o fotografie, în mărime de 18x29 cm.

Se poate procura dela Librăria „Tipografiei“, societate pe acţiuni în Sibiu

Preţul 25 cr.

Pentru aceasta sumă se trimite franco prin postă.

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei
 (Edificiul comandei de corp).

[1873] 4-10

Lucrare după sistem raţional.
Serviciu solid.

Daniel Meltzer jun.,
 fabrică de săpun şi de lumini,
 Sibiu, str. Guşteriţii nr. 25.

Telefon 54.

IULIU ERÖS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanţuri de oroloage, giuvaiere, obiecte de aur şi argint, cercei, inele, brăţare, lanţuri de gât, broşuri, brăţare cu orologiu, garnituri şi decoruri de masă în aur şi argint curat. [1151] 20-38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt şi conştienţios.

Mare prăvălie

de
 băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
 a societăţii comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vînzare în mare şi mic.

Toate articolele aparţinătoare sferei de băcănie, delicatose, candite şi bumbacuri se pot procura cu preţurile cele mai moderate şi în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră aranjată după recerinţele moderne, numeroasele localităţi ce ne stau la dispoziţie, precum şi importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziţie de a corăspunde tuturor aşteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuişoare, Şofran francez, Thee, făină de toţi numerii, Orange, Masline, Icre negre şi roşii, Şuncă, Salamă, Peşti marinaţi (Aalfisch, heringi, ruşi), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oţet de vin veritabil.

Vinuri curate şi tot felul de ape minerale.

Fruete sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petrolu etc.

diferite săminţe agronomice plombate şi scutite de rocină cu preţuri foarte favorabile.

Din despărţământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de ţesut, Bumbacuri franţozeşti veritabile (marca D. M. & C.) albe şi de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Aşteptând numeroasele comande ale M. O. public şi promiţînd serviciu prompt, semnăm cu toată stima

„Concordia“,

societate comercială pe acţii.

[1039] 37-

La Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni în Sibiu se află tot felul de

☛ cărți școlastice, ☛

precum și tot felul de recuizite de scris, pene, tocure, cerneluri diferite colorii, diferite ceruse, de desen, caiete pentru limba română și germană, pentru comput, dictando, hârtie de desen, diverse gumi, liniale, călimare.

Comandele se efectuează cu cea mai mare acurateță și promptitudine.

Pentru numeroase comenzi invită

Librăria „Tipografiei“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de

„Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

„POESII“

DE

IOAN N. ROMAN.

☛ Prețul 50 cruceri. ☛

Cumpărați direct dela izvor; astfel cruțați jumătate din preț!

The International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Directorii numitei societăți comerciale au decis în ședința din 1 Iunie sub Nr. 1258 înființarea unei secțiuni la centrala de aici, care se va ocupa cu toate afacerile comerciale pentru Austro-Ungaria, îngrijindu-se de exportul produselor engleze și de importul produselor de acolo. Societatea a încheiat cu mai multe fabrici următorul contract: toți articlii puși în comerț să fie notați cu prețurile originale de fabrică, expedarea să se întempe numai pe lângă bani gata și în fine, toți acei articli, cari n'ar corespunde, să fie reprimiti și schimbați, cu alții, ori apoi să se returneze banii, dar numai în cazul, când marfa nu a fost tăiată din bucată, ori n'a fost însemnată într'un mod deosebit la expresa dorință a cumpărătorului.

Prețuri pentru orologioare de buzunar remontoir în val. austr. netto:

Nr. 250.	Orologiu anker de argint, cu capac dublu, gravat simplu balansă de compensație, lucru excelent, cu rubine . . .	fl. 14.50	Nr. 74.	Același din aur de 14 k., ciselat, foarte elegant . . .	fl. 17.50
„ 127.	Orologiu anker aurit cu capac dublu, gravat foarte elegant, în 2 mustre: cu stele ori cu flori, de 2 mărimi, pentru doamne și domni. Platat $\frac{3}{4}$, cu rubine, balansă de compensație. Orologiu minunat, poate dura ani . . .	„ 22.—	„ 105.	Orologiu de argint, călindar pe veci, arată nu numai cu acurateță timpul obișnuit, ci și ziua, săptămâna, luna, datul și fazele lunii, cu sticlă tare deasupra arătătoarelor; produs foarte perfecționat, gravat simplu costă numai fl. 28.50. Același orologiu din aur de 14 k., ciselat fl. 99.—	„ 62.—
„ 140.	Orologiu de aur 14 k., dar neciselat, fiind virită pentru întărirea capacelor duble o foiță de metal. Product anker excelent cu rubine, un orologiu, care înlocuiește pe deplin unul întreg de aur și costă numai . . .	„ 39.—	„ 150.	Orologiu Chronograph de repetiție, din aur de 14 k., neciselat, fiind virită pentru întărirea capacelor, duble o foiță de metal. Apăsând pe buton, începe arătătorul chronographului să alerge, apăsând eară, stă arătătorul pe loc și la o a treia apăsare sare la locul său. Mechanismul de repetiție e independent și repeteează bătăile de câte ori apăsăm; foarte potrivit pentru de-a cunoaște timpul noaptea, neavând trebuință de lumină. Product de precisiune cu toate îmbunătățirile. Orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 300 fioini; preț extraordinar de fabrică . . .	„ 175.—
„ 485.	Orologiu anker de aur 14 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor. Product excelent . . .	„ 49.—			
„ 436.	Același orologiu din aur tare massiv 14 k., cu capac dublu, foarte elegant . . .	„ 63.—			
„ 438.	Orologiu de aur 18 k., ciselat, sticlă tare de cristal deasupra arătătoarelor, cel mai bun produs, ce s'a făcut vre-odată . . .	„ 64.50			
„ 439.	Același orologiu cu capac dublu massiv . . .	„ 78.—			
„ 70.	Orologiu Chronograph de argint, arată a cincia parte din o secundă, potrivit pentru măsurarea celerității la cai. Product foarte bun cu rubine, sticlă de cristal deasupra				

Toate orologioarele noastre de aur le putem lifera cu monograme, litere, ori nume; alte gravări artistice costă 10 fl. mai mult.

Oroloage pentru dame, toate remontoir.

Nr. 556.	De argint, gravat frumos, cu sticlă tare, elegant . . .	fl. 9.—	Nr. 650.	De aur, 14 k., ciselat, capac dublu, gravat foarte elegant și cu email. Ceva într'adevăr frumos, ce valorează 110 fl. pentru . . .	fl. 55.—
„ 600.	Același cu capac dublu, Anker, rubine . . .	„ 14.—	„ 672.	Același, mult mai elegant cu 3 figuri (în horă), orologiu, care nu se poate căpeta nicăiri sub 150 fl. . . .	„ 65.—
„ 602.	Același, gravat mai fin, în formă de scoică . . .	„ 17.50			
„ 604.	De aur, 9 k., ciselat, sticlă groasă, cu broșă de aur . . .	„ 23.—			
„ 608.	Același din aur de 14 k., ciselat, cu broșă de aur . . .	„ 30.—			

Afară de acestea, avem încă multe alte orologioare începând dela 4 fl. până la cele mai perfecționate și scumpe cu chronograph, repetiție, oară, pătrăr și minute, călindar vecinic și arătător de timp, totul concentrat într'un singur orologiu, care costă și până la 3000 fl., noi însă le expedăm cu prețul jumătate. Și marfa cu diamante și alte petri scumpe, îndeosebi pentru doamne, dăm cu prețul jumătate, rugăm deci pe p. t. public să se adreseze cu încredere către noi.

Fiecare orologiu e cercetat cu cea mai mare grijă înainte de expedare, garantând pe timp de 5 ani.

Aur și argint vechiu, bijuterii vechi primim în schimbul plății, după- ce vor fi examinate și prețuite de noi. Neșind mulțumiți cu prețuirea noastră returnăm obiectele.

Lanțuri de orologiu, aur 9 k., fl. 1.15; 15 k. fl. 1.85; 18 k. fl. 2.— per gram, atât pentru doamne, cât și pentru domni. Argint 25 cr. per gram.

Postavuri și stoffe de haine

pentru domni și dame, mustrele cele mai nouă, moda ultimă, începând cu desenul cel mai ordinar, până la cel mai fin. Materie de iarnă și de vară pentru fracuri și haine de salon, toate calitățile, pentru rinduri întregi bărbătești, materie de pantaloni, materii pentru haine femeiești, lână și bumbac, 1000 de mostre de diferite calități. Prețurile atât pentru materiile bărbătești, cât și pentru cele femeiești variază între 50 cr. și 25 fl. pe metru.

☛ Mostre putem trimite numai dacă ni-se spune anume, ce se dorește și cu ce preț. ☛

Mașini și aparate

Mici mașini de economie, invenția cea mai nouă, fără vapor (fără căzan), întocmite foarte simplu, putând fi așezate ori-unde ca ori-și-ce cuptor simplu de fer. Încălzirea cu lemn, coks, cărbune, gaz și petrol. Prețul pentru $\frac{1}{10}$ putere de cal (putere firească) în greutate de vre-o sută cincizeci chgr. 245 fl.; pentru $\frac{1}{4}$ putere de cal, greutate cam 320 chgr., fl. 374; $\frac{1}{2}$ putere de cal, greutate cam 600 chgr. fl. 500.— Mai mari după învoială.

Aparate de uscat, pentru sbicirea a tot felul de poame și legumi. Recomandabile îndeosebi pentru uscarea de prune, carne, produse chimice etc. întocmite în 4 mărimi deosebite. Numărul cel mai înalt poate ușa într'o lună la 200.000 chgr. prune, cel mai mic la 30.000. Prețul: numărul cel mai mare 2558 fl.; Nr. 2, fl. 1760; Nr. 3, fl. 1450; Nr. 4, cel mai mic, fl. 1150.—

Ori-care fel poate fi trimis în timp de 4 săptămâni dela ziua comenzi.

Ori-ce alt fel de mașini etc. pentru scopuri industriale se pot comanda la noi, numai să ni-se descrie amănunțit aceea-ce se dorește.

Noi plătim porto pentru toate mărfurile și sântem gata să plătim și vama, dacă ni-se trimite cu 15% mai mult. Toți articlii se aduc atunci fără nici o cheltuială la casa celui-ce a comandat, care n'are să poarte nici o grijă, întrucât nu se dispune altminterlea.

Banii ni-se pot trimite în bancnote austriace și în epistole recomandate, ori apoi prin ori-ce bancă cu mandatul să ni-se plătească aici. Ne rugăm a alătura la comenzi suma banilor, ori a o asigura într'altfel, rămânând în cazul contrar ori-ce comandă neconsiderată.

Ni-se poate scrie în limba germană, sârbească ori maghiară. Toate epistolele să fie francate în deajuns, altminterlea nu se primesc.

Epistole, comenzi și bani să se trimită la domni directori dela

International Mercantile Association, 31, Cannon Str. London E. c.

Vândători buni (agenți) se caută pentru ori-și-unde, plătindu-se provisiune mare. Pentru mostre, dacă sânt de preț, trebuie să se depună cauciune.

Cunoștințe comerciale nu sânt de lipsă. Ori-și-cine ni-se poate adresa.

Ofertele pentru export de produse de acolo vor fi considerate, comenzi pentru mărfuri vor fi în genere primite și îndeplinite cu promptitudine.

NB. Comenzi mai mari în românește se pot face prin mijlocirea Librăriei „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu. [1688] 6-6